

25ste vergadering

Dinsdag 15 april 1997

Aanvang 10.00 uur

Voorzitter: Korthals Altes

Tegenwoordig zijn 62 leden, te weten:

Batenburg, De Beer, Van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Van Dijk, Gelderblom-Lankhout, Van Gennip, Ginjaar, Glastra van Loon, Glasz, Van Graafeiland, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Hessing, Van Heukelum, Hilarides, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, De Jager, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, L.M. van Leeuwen, Linthorst, Lodewijks, Loudon, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Meeter, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rensema, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Schuyer, Staal, Steenkamp, Stevens, Stoffelen, Talsma, Ter Veld, Veling, Verbeek, Vriskoop, Werner, Wiegel, De Wit, Wöltgens, Van de Zandschulp en Zwerver,

en de heer Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de heer De Grave, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, alsmede de heer Van Boxtel, lid van de Tweede Kamer, mevrouw M. Delwig en de heer H.J.J. Leenen.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Heijne Makkreel, wegens ziekte;

Grewel, wegens ziekte, ook de komende weken;

Schuurman, Eversdijk, Zijlstra, Varekamp en Tuinstra, wegens verblijf buitenslands;

Luijten, wegens familieomstandigheden;

Jurgens, wegens verblijf buitenslands tot en met 29 april 1997.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

De **voorzitter**: Op verzoek van de fractie van de VVD heb ik de volgende wijziging in de commissies aangebracht: de heer Van Heukelum benoemd tot lid van de vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken in plaats van de heer De Jager.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 1997 (25000-VI);**
- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvang-**

sten van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (XII) voor het jaar 1997 (25000-XII);
- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Infrastructuurfonds voor het jaar 1997 (25000-A).**

De **voorzitter**: Aan de orde is de zogenoemde administratieve behandeling van deze begrotingswetsvoorstellen. Deze begrotingshoofdstukken moeten vóór 1 mei 1997 door de Kamer worden goedgekeurd. Ik stel de Kamer voor, overeenkomstig mijn voorstel op het stuk der Kamer 1996-1997 nr. 241, deze wetsvoorstellen zonder beraadslaging af te doen, onder het voorbehoud dat de regering bereid zal blijken te zijn, op een later tijdstip deel te nemen aan een met deze Kamer te houden debat over met deze begrotingswetsvoorstellen samenhangende onderwerpen.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de artikelen 1 en 3 van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (24748);**
- **Intrekking van de Wet beperking cadeaustelsel 1977 (25109);**
- **Wijziging van de Wet op de studiefinanciering en de Wet tegemoetkoming studiekosten in verband met de aanspraak op studiefinanciering voor onder meer assistentopleidingen (25194);**
- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van**

Voorzitter

Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1997 (25000-VIII);

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1997 (25000-XIII);**

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 1997 (25000-E).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Wijziging van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en enkele andere wetten in verband met premie-differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (Wet premie-differentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen) (24698);**

- **Verzekering tegen geldelijke gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid en een uitkeringsregeling in verband met bevalling voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren en medewerkende echtgenoten (Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen) (24758);**

- **Voorziening tegen geldelijke gevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid voor jonggehandicapten (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten) (24760);**

- **Overgangs- en invoeringsrecht voor de totstandkoming van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Invoeringswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen) (24776).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Van Leeuwen** (CDA):
Mijnheer de voorzitter! Vandaag staan wij voor de behandeling van

het laatste onderdeel – het sluitstuk – van een reeks van ingrepen in het socialezekerheidsstelsel, die op basis van het regeerakkoord 1994 moesten worden verwezenlijkt. Wetsontwerpen die naast een andere verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid, burgers, bedrijven en sociale partners ook velen in de samenleving rechtstreeks in hun persoonlijke situatie hard – snoei-hard, om een in deze Kamer gebezigde term te gebruiken – hebben getroffen.

De CDA-fractie heeft uit het antwoord op de door haar gestelde vraag begrepen, dat er op dit moment echter geen andere concrete plannen bestaan voor nadere aanpassing in de sociale zekerheid dan die waarover wij reeds zijn ingelicht. Dit sluit aan bij de woorden van minister Melkert tijdens de begrotingsbehandeling enkele weken geleden. Een verdergaande discussie wordt niet afgewezen, maar na de fundamentele stelselherziening van de laatste jaren zal er geen andere stelselherziening overheen komen. De CDA-fractie trekt hieruit de conclusie dat er dus ook geen reparatiewetgeving komt, waar die wel gerechtvaardigd zou zijn en vraagt zich bovendien af hoe de verdere flexibilisering en individualisering in het systeem nu een plaats zal krijgen.

De discussie over de vereisten waaraan ons sociale stelsel op de langere termijn zal moeten voldoen, wordt dus doorgeschoven naar de volgende kabinetsperiode en zal ongetwijfeld in de diverse partijprogramma's toch volop aan de orde komen. Overigens vindt ook de CDA-fractie dat er na de ingrijpende wijzigingen wel een periode van rust nodig is, ook voor de uitvoeringsorganisaties. Het is opvallend dat de laatste dagen steeds meer soortgelijke geluiden worden gehoord, nu ook uit de private sector. Verzekeraars zijn "gatenmoe". Dat moet toch iets te zeggen hebben.

In de indringende analyse van collega Rongen tijdens de begrotingsbehandeling heeft hij onze visie op alle fundamentele stelselwijzigingen sinds 1994, waaronder ook de PEMBA-wetten, nog eens helder neergezet. Ik citeer: "WULBZ en PEMBA schieten door naar het eenzijdig leggen van de verantwoordelijkheid bij de werkgever. Zij veroorzaken dus spanning in de arbeidsverhoudingen en nemen te

veel de bescherming van het publieke domein weg."

Het is in feite een bruuske doorbreking van de gegroeide subtiele balans tussen de bescherming en solidariteit vanuit het publieke domein en de toe te rekenen verantwoordelijkheid naar collectiviteiten en individuen in het private domein. Dit heeft met zich gebracht dat wij vandaag zelfs de wonderlijke situatie beleven dat op een moment dat de PEMBA-wetten nog niet zijn aanvaard, niet alleen over reparatiewetgeving moet worden gesproken, maar deze ook metterdaad reeds in wetgeving is neergelegd, namelijk in de Wet op de medische keuringen, die daarom ook naar veler oordeel een gekoppelde behandeling vergt.

Bij de PEMBA-wetten, zo snel na de WULBZ, is er ook sprake van een onverantwoord hoog tempo, zonder dat de effecten van eerdere maatregelen in voldoende mate zijn geëvalueerd. Een pleidooi onzerzijds voor een pas op de plaats, waarom ook het Breed platform verkerden en werk naast zoveel anderen ons dezer dagen opnieuw heeft verzocht, is niet gehonoreerd. Voor het weekend hebben wij nog het werknemersonderzoek ZARA-werkgeverspanel en twee andere rapporten op het terrein van het ziekteverzuimbeleid ontvangen. Uiteraard heb ik deze niet meer grondig kunnen bestuderen, maar een vluchtige beschouwing heeft toch wel geleerd dat werknemers meer gevoelens van onzekerheid bij ziekte ervaren en bijvoorbeeld bang zijn voor ontslag of geen verlenging van het dienstverband bij hoog verzuim. De conclusie van de staatssecretaris is dan: "In hoeverre deze gevoelens van onzekerheid op reële feiten berusten, blijkt niet uit dit onderzoek." Dus gaat het onderzoek terecht door. Daarop had onzes inziens dan ook moeten worden gewacht. Het gaat hier nog om de werkenden, maar voor sollicitanten en werknemers met een handicap zijn de verwachtingen veel somberder, gelet op de klachteninventarisatie over de WULBZ. En daar hebben wij allen kennis van genomen. Het tempo blijft voor de CDA-fractie dan ook terdege een groot bezwaar.

Wij achten echter niet alleen het tempo onverantwoord, ook de maatvoering in de verantwoordelijkheidsverdeling is